

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ КОМП'ЮТЕРИЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В ОНЮА

Національна програма розвитку освіти в Україні визначає як пріоритетні напрямки впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та комп'ютеризацію, що забезпечують подальше удосконалення навчально-виховного процесу, доступність і ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в умовах інформаційного суспільства [1].

Комп'ютеризація навчального процесу (КНП) — дійсно актуальна проблема для навчальних закладів усіх рівнів акредитації та форм власності, яка має багато науково-технічних, матеріально-фінансових, організаційних, соціологічних, педагогічних та інших складових.

Аналіз останніх досліджень та публікацій [2; 3] свідчить, що єдиного (еталонного) шляху розв'язання цієї комплексної проблеми, загальних кількісних показників досягнутих рівня та якості комп'ютеризації не існує. Кожний навчальний заклад самотужки вирішує проблему комп'ютеризації шляхом спроб та помилок, виходячи з свого бачення та можливостей.

Метою статті є висвітлення досвіду з питань практичної реалізації КНП в академії, що накопичений за три роки існування кафедрою правової інформатики, а також виявлення вузьких місць та проблемних аспектів цього складного та багатогранного процесу.

На нашу думку, основними напрямками КНП слід визначити:

- створення, технічну підтримку, адміністрування академічної комп'ютерної мережі;
- розробку, поновлення, адміністрування повномасштабного академічного WEB-порталу;
- поетапне впровадження елементів дистанційного навчання на базі сучасних інформаційних технологій;
- покращення комп'ютерної бази кафедр та підрозділів академії;
- комп'ютеризацію навчальних дисциплін та спецкурсів;
- підвищення загальної комп'ютерної культури професорсько-викладацького складу, співробітників та студентів;
- впровадження комп'ютерних технологій в повсякденну життєдіяльність академії, створення та розвиток електронного документообігу.

Розглянемо більш детально вказані напрямки КНП.

На теперішній час в академії створена розвинена комп'ютерна мережа, що охоплює декілька локальних сегментів (рис. 1). Кожен з сегментів вирішує свої завдання, має свою підпорядкованість, підтримується, розвивається та адмініструється відносно незалежно від інших. Але це досить ускладнює проведення загальної політики щодо подальшого динамічного розвитку мережі.

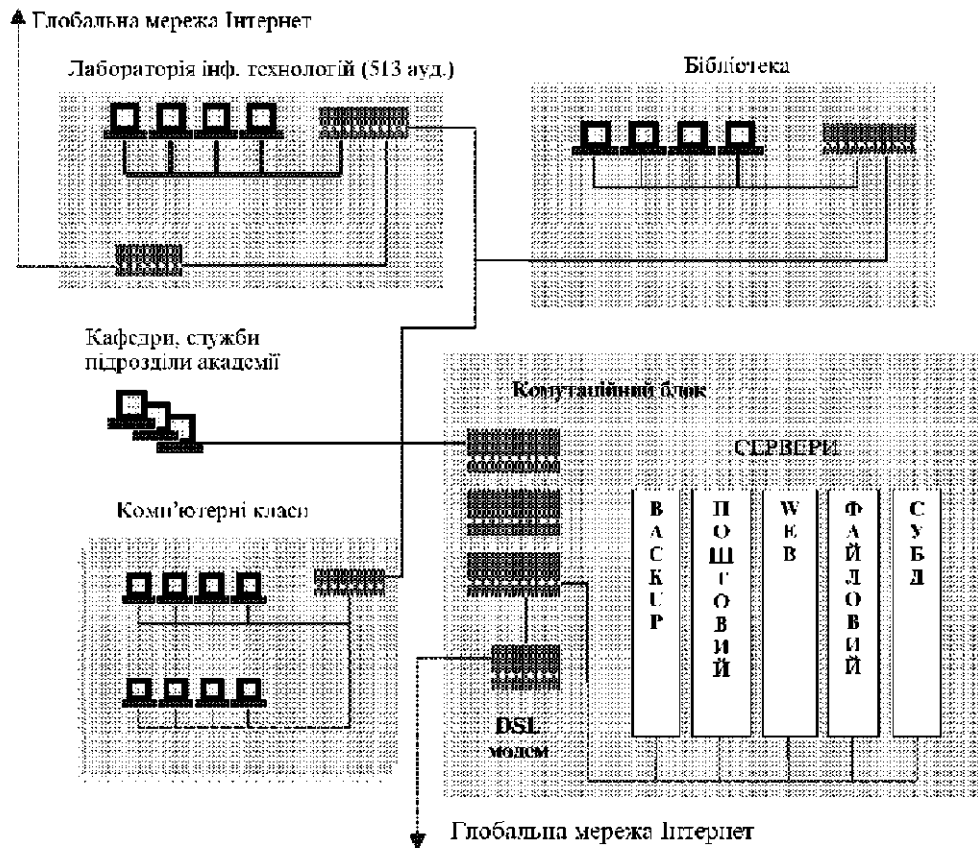

Рис. 1. Академічна комп'ютерна мережа

Окремо слід зазначити, що сплачений сьогодні за програмою TACIS обсяг річного Інтернет-трафіку (48 Гігабайт), яким користуються всі сегменти локальної мережі, задовольняє потреби академії десь на одну третину, що затрудняє можливість постійно та активно використовувати глобальні інформаційні ресурси Інтернету. В перспективі слід переходити на безлімітний корпоративний Інтернет-пакет.

Незважаючи на великий обсяг навчального навантаження, кафедра з перших днів свого існування велику увагу приділяє розробці, підтримці, поновленню та адмініструванню академічного WEB-порталу, який офіційно прописано в Національному реєстрі інформаційних ресурсів України [4].

В останні часи в рамках цього порталу було розроблено автономні WEB-сайти Миколаївського та Чернівецького навчальних центрів ОНЮА, кафедр адміністративного та фінансового права, філософії, приймальної комісії, бібліотеки, студентського наукового товариства.

На черзі розробка автономних сайтів ТРК «Академія», професійно-технічного училища № 15, магістратури державної служби, відділу міжнародних зв'язків, Криворізького навчального центру.

Але слід відзначити, що для подальшої ефективної роботи в цьому напрямку треба забезпечити своєчасні збір, обробку та надання повної поточної інформації щодо подій (новин) в академії, навчальних центрах та по кафедрах. Доцільно тому створити окрему лабораторію з комп'ютерних технологій, одним з головних завдань якої буде постійне та професійне вирішення вказаної задачі.

Також на цю лабораторію слід покласти завдання розробки та впровадження в навчальний процес новітніх технологій дистанційного навчання (ДН). На академічному WEB-сервері ДН (ауд. 206) кафедрою розроблено та встановлено два спецкурсу: з основ інформатики (на базі демо-версії російської програмної платформи xDLS) та з основ інформаційної безпеки (на базі програмної платформи LMS, наданої академії в рамках проекту TACIS). Дворічна апробація кафедрою цих програмних продуктів та досвід їх використання на прикладі впровадження ДН студентів Миколаївського навчального центру ОНЮА по вказаних спецкурсах підтверджують доцільність подальшого розвитку даних елементів ДН [5]. Але досить не існує загальної концепції впровадження та розвитку ДН в академії. Не визначено, які саме спецкурси та дисципліни, яким категоріям студентів, на яких формах та умовах слід реалізовувати в процесі ДН.

Однією з найважливіших матеріально-технічних складових КНП є покращення комп'ютерної бази усіх кафедр та підрозділів академії. Згідно з вимогами Міністерства освіти та науки України щодо стану достатньої комп'ютерної бази ВНЗ [6] при підготовці молодших спеціалістів треба мати не менш 6 ПК, при підготовці бакалаврів та спеціалістів — не менш 12 ПК на кожних 100 студентів (для денної форми навчання). Звідси випливає гостра необхідність відкриття та відповідного обладнання ще не менш 5–6 сучасних комп'ютерних класів з загальною кількістю 60–70 ПК. Крім того, слід зазначити, що на кафедрах в середньому маємо 2,3 ПК, ще менше рівень їх забезпечення принтерами, сканерами та ксероксами, що не може задовольнити сучасні потреби багатьох з них.

Але, крім технічної, в КНП існує складова, що полягає в прагненні та вмінні кафедр активно використовувати існуючу комп'ютерну базу безпосередньо в навчальному процесі, тобто проблема комп'ютеризації навчальних дисциплін та спецкурсів.

На кафедрі правової інформатики в середньому маємо рівень комп'ютеризації навчальних дисциплін та спецкурсів близько 80%. Це зроблено за рахунок розроблення та активного впровадження в навчальний процес:

- власних навчальних програм та комп'ютерних курсів;
- лекцій-презентацій;
- кафедральної бібліотеки динамічних комп'ютерних заставок;
- електронних підручників;
- системи комп'ютерних тестів.

У перспективі кафедра намагається створити власний навчальний Web-сервер, доступ до якого відкрито тільки з академічної мережі. На цьому Web-сервері будуть знаходитись усі вищезгадані навчально-методичні розробки кафедри, накопичуватися результати опрацювання практичних занять кожного студента, вестись електронні журнали відвідування та поточної успішності, зберігатися групові та індивідуальні результати комп'ютерного тестування і т. д.

Намагаючись підвищити комп'ютерну грамотність студентів, аспірантів та молодих викладачів, їх зацікавленість у вивченні та застосуванні новітніх інформаційних технологій, кафедра активно підтримує наукові дослідження з вказаних напрямків.

У березні 2005 р. кафедрою вперше була проведена молодіжна наукова конференція «Використання сучасних інформаційних технологій у підготовці і професійній діяльності правознавців». У конференції взяли участь 41 чоловік з вищих навчальних закладів м. Одеси (рис. 2).

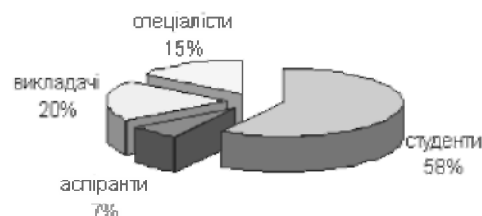

Рис. 2. Розподіл учасників конференції за статусом

Технологічні та юридичні аспекти комп'ютерних злочинів, інформаційна безпека, надійність та ефективність сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, форми та методи реалізації дистанційного навчання, використання та ефективність комп'ютерного тестування, комп'ютерне моделювання, принципи формування та функціонування інформаційного середовища — ось далеко неповний перелік питань, що цікавлять сьогодні молодіжне наукове середовище і які склали основну тематику докладів та виступів учасників конференції [7].

Також другий рік поспіль кафедра проводить 1-й тур Всеукраїнської олімпіади з інформатики та обчислювальної техніки серед студентів ОНЮА. Змагання йде як у особистому, так і у командному заліку. В цьому році команди з 3 учасників відпрацьовували чотири завдання, кожне з яких оцінювалось по 10-бальній шкалі. Результати командного заліку наведено на рис. 3.

Важливим напрямом КНП є також перехід до безпаперових технологій та електронного документообігу в повсякденній діяльності. Накази, інформаційні повідомлення, запрошення до конференцій, обмін думками між фахівцями, листування між підрозділами та кафедрами академії тощо вже сьогодні можна проводити, використовуючи створену локальну комп'ютерну мережу. Кожна кафедра чи підрозділ академії повинні мати власну електронну адресу, яку доцільно прописати в телефонному довіднику ОНЮА.

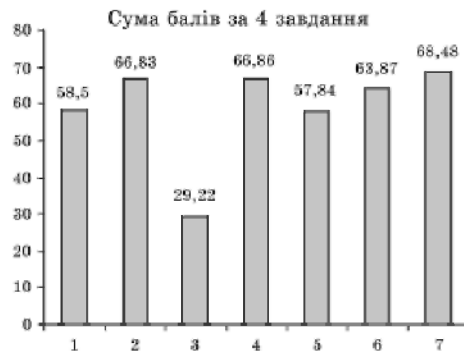

Рис. 3. Результати олімпіади з інформатики в ОНЮА в 2005 р.

Окремо слід зазначити на необхідність використання в академії тільки ліцензованих програмних продуктів. У цьому напрямку академія та кафедра вже зробили перший крок, взяв у 2005 р. участь у спеціальній програмі корпоративного ліцензування MSDN Academic Alliance для ВНЗ. Учасники цієї програми отримують право використання ліцензій на програмне забезпечення Microsoft на усіх ПК, які використовуються в ВНЗ для навчальних та дослідницьких цілей.

Таким чином, плідна та сумісна робота щодо послідовної реалізації вказаних напрямків КНП, на нашу думку, дозволить досягти сучасного дійсно європейського рівня підготовки майбутніх юристів XXI століття.

Література

1. Національна програма «Освіта. Україна XXI століття».
2. Яминский А. В. Элитное образование и современные технологии обучения // Высшее образование сегодня. — 2002. — № 6. — С. 20–22.
3. Щербак Б. Ю. Информатизация образования: технократический и гуманитарный аспекты // Право и образование. — 2001. — № 6. — С. 67–80.
4. www.nla.od.ua.
5. Основные пути внедрения элементов дистанционного обучения в учебном процессе Одесской национальной юридической академии: Науч.-метод. разработка / С. Л. Емельянов, Н. И. Логинова, И. А. Яковлев; Под общ. ред. А. И. Панькова; ОНЮА. — О.: Юрид. л-ра, 2004. — 80 с.
6. Андрусенко С. І., Домніч В. І. Акредитація. Організація та проведення у вищих навчальних закладах України. — К.: КУЕТТ, 2003. — 33 с.
7. Матеріали I молодіжної наукової конференції «Використання сучасних інформаційних технологій в підготовці та професійній діяльності правознавців». — О.: Юрид. л-ра, 2005. — 155 с.